

Forfatter: Wied, Gustav

Titel: OMVENDELSE

Citation: Wied, Gustav: "OMVENDELSE", i Wied, Gustav: *Menneskenes Børn. Silhuetter. 1966*, udg. af Villadsen ; Christensen , Rosenkilde og Bagger, 1966-, s. 228. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-wied02val-shoot-workid75123/facsimile.pdf> (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Menneskenes Børn. Silhuetter. 1966

OMVENDELSE

Huset stod øde og tomt med mørke Skodder for alle Vinduer. Haven laa forsømt med Ukrudt og Græs paa alle Gange, og Blomster og Buske groede, som bedst de kunde; thi hun var død, og han var rejst bort for at glemme.

Aften efter Aften havde de siddet i den lille Sofa i Kabinettet, medens Stilheden sænkede sig ned over den mørke ensomme Sidevej, hvor de smaa hyggelige Villae laa som Bikuber i Ly af Træer og Hække.

Nu og da lød en Fodgængers knirkende Trin i Vejens Grus. Men de hørte det ikke, de to derinde, de vedblev at tale. Han berøttede og hun lyttede og faldt imellemstunder ind med et Spørgsmaal. Gardinerne havde de trukket for, og henne i Kaminen opførte liden sin sælsomme mystiske Leg.

Han fortalte hende om Livet derude i den store Verden. Fortalte hende om de nye Tanker, de nye Følelser og Sterninger, der som en befriende og iutrende Strøm skyllede hen over Lande og Folk og uden Skaansel væltede og sønderbrød alt, hvad der skulde væltes og sønderbrydes. Thi skiftende Tider fordrer skiftende Livssyn, sagde han.

Først var hun bleven bange, og som et mørkerædt Barn havde hun gemt sig ind ved hans Bryst og med hviskende Stemme bedt ham sige, at det var ikke sandt alt det, han fortalte.

Han havde da taget hende i sine Arme og kysset hende til Ro. Og gennem det, at hun saa hjælpeløs og barnetryg havde

klynget sig til ham, lærte han at forstaa, at han maatte fare varsomt frem, om hans Værk skulde lykkes.

— — — — —
Hun var opdraget i et gammeldags Hjem, hvor man i Ly af Traditionernes Mur hverken havde haft Evne eller Vilje til blot at se et Gran af Berettigelse i de Spørgsmaal, Tidens fremskredne Aander satte under Debat. Man havde stemplet ethvert fornyende Pust ude fra som „Socialisme“ og „Fritænkeri“; havde stængt Døren, spigret Vinduerne til og levet i Troen paa de gode gamle Tankers ene saliggørende Kraft.

I saadanne Omgivelser havde han fundet hende. Hans kraftige, energiske Sjæl havde følt sig uimodstaaelig draget mod denne sarte Natur, dette voksne Barn med de barneklare, søgende Øjne.

Og hun blev hans.

— — — — —
Hun hengav sig til ham med hele sit frygtsomme Hjertes forkuede Trang til at elske og leve. Hun bad ham under en Strøm af Taarer at tage hende bort fra dette Hjem, som nu var blevet hende et Fængsel.

Og de blev gifte, og hun blev fremmed for sit Barndoms-hjem.

— — — — — Straks de var flyttet ud i den lille Villa, begyndte hans Kritik ubarmhjertig at ransage det, hun sit Liv igennem havde levet paa.

Hun maatte, hun skulde for alt i Verden faa Øjnene op! Det andet førte kun ud i Fordømmelse og Siøvhed.

Og hans Hjerte vaandede sig af Sorg, da han fornam den Rædsel, med hvilken hun saa sine Barndoms og Ungdoms Guder forvandlede til Støv og Grus. Dog elskede han hende for højt til med Vold at ville paatvinge hende et Tankesæt, der syntes at ligge hende saa fjernt og at være hende saa fremmed. Og han tav og besluttede at vente.

— — — — —
Men nu var det, som hun instinktmæssig anede, hvad der foregik i ham! anede den Smerte, hendes Modstand voldte. Og med et kærligt Barns hele dybtføjte Anger over en formodet Brøde, bad hun ham om Tilgivelse og Overbærenhed:

Det var hende saa nyt, saa uhørt nyt, alt det, han meldte om!
Men han skulde blot vise lidt Taalmodighed, saa skulde hun
nok lære at forstaa ham!

— — — — —
Og han begyndte paa ny i de stille Timer, naar Mørket
faldt paa og Skæret fra Kaminen dansede sin Lygtemands-
dans, at tale til hende om, hvad der fyldte hans Sjæl med
Begejstring og Tro. Rolig og nøgtern tog han fat i Frygt for
at støde hende fra sig. Men senere, da Emnet ligesom tog
Magten over ham, flød Ordene djærvt og veltalende fra
hans Læber. Og ivrigere og ivrigere lyttede hun til, og hyp-
pigere og hyppigere spurgte hun. Det var, som om hun
stræbte at bringe sin Evne til at forstaa ham i Højde med
sin Vilje til at tækkes ham. Og lidt efter lidt lykkedes det
hende at hilde baade sig selv og ham i en fast Tro paa, at
det gamle i hende var dødet for bestandig, medens det ny
kraftigt spirede frem til Blomstring og Liv.

Men saa var det, hun en Nat blev betænkelig syg.

Lægen sagde, at det var Nervesvækkelse, medfødte Dis-
positioner, som nu gjorde deres Ret gældende.

Hun lo og mente, at han overdrev.

Men snart grebes hun af en stadig voksende Uro. Intet
Øjeblik turde hun være ene, og naar Manden kom hjem, traf
han hende opløst i Taarer: Han maatte ikke forlade hende!
hun plagedes af de forfærdeligste Syner, sagde hun; men
naar bare han sad ved hendes Seng, bare inde i Værelset,
var hun rolig. Han blev, og hun laa stille hen med hans
Haand i sin.

— — — — —
Saa en Dag kom hendes Moder for at sé til hende. Og han
saa', hvorledes den syges Kinder farvedes af en fin Rødme
— hvorledes Glæden lyste op i hende. Og medens Moder
og Datter sagte talte sammen, forlod han ubemærket Væ-
relset.

— — — — —
Hun blev svagere og svagere. Det var Dødens Vej: Læ-
gen behøvede ikke at sige ham det, han saa' det klart selv.
— — Og alt som Sygdommen skred frem, greb Ængstelsen
hende mere og mere. Hendes feberhede Øjne fulgte ham

spørgende og forventningsfulde: Vilde han dog ikke tale til hende om det eneste, hun længtes efter og higede imod?

Og han saa' hendes Kval, han led med hende; men han turde ikke tale; at ikke ogsaa Skuffelsen skulde komme og sammen med Sorgen knuge ham til Jorden.

— — — — —

Men en Aften, da Moderen var gaaet, og han sad ene ved hendes Seng, brød det frem, der saalænge havde pint og plaget hende, der havde tæret paa hendes svindende Livskraft og kastet de mørke Skygger ind i hendes Sjæl.

Hun var begyndt at tvivle om, hvad han havde lært hende! Hendes Moders milde Ord om Kristendommens Trøst, om et Gensyn hinsides Graven og om Guds kærlige Faderfavn, der stod hvert angrende Hjerte aaben, havde kastet et forsonende Skær over Dødstanken. Thi hun vidste, at hun skulde dø! Men det var ikke saa meget det, der voldte hende denne pinende Angest, naar bare — og hun bad og tryglede som i dybeste Sjælevé — naar bare han vilde tilstaa, at han ikke var sikker i sin Sag, at han havde taget fejl i det andet, han havde sagt, han troede paa som den eneste uafviselige Sandhed!

— — — — —

Nu var det altsaa kommet, det, han havde ventet og frygtet! Og han følte sig lænkebunden af en lammende Raadløshed, der fik ham til at vaande sig som den syge ved hans Side.

Skulde han sige Sandheden? Sige hende, at han aldrig hverken kunde eller vilde tilbagekalde en Tøddel af, hvad han havde sagt i hine uforglemmelige Timer? At det, som nu var skét med hende, kun var en naturlig og lovbunden Følge af Sygdommens Gang og den Lære, hun Barndommen og Ungdommen igennem havde indsuget; og at hun tryk og rolig kunde nære de Haab og give sig de Længsler i Vold, hendes eget Hjerte ansaa for den rette Lægedom mod Dødens og Adskillelsens Bitterhed. Men hvad ham selv angik ...

Han bøjede Hovedet:

Dér laa hun, han elskede højere end alt i Verden, og ven-

tede paa blot ét eneste Ord fra ham for stille og fattet, som Tusinder før hende, at gaa den store og ubekendte Død imøde! Havde han Ret til netop nu med ubarmhjertig Haand at støde hende ud i Tvivl og Fortvivlelse? Og hvad vilde vindes derved? Det kom jo dog til syvende og sidst ikke an paa, hvorledes man døde, men hvorledes man havde levet. Og hun havde ærlig kæmpet i sin Tid; hvad kunde hun gøre for, at nu da Livet svandt, svandt Kræfterne og Evnerne med det? Nej, hun skulde faa dø i Fred. Hér var der ikke længere Tale om ham, men om hende; hér, hvor det gjaldt om at dysse en dødspint Sjæl til Ro.

— — — — —
Og han bøjede sig ned over hende, trykkede sin varme, livsfriske Mund mod hendes feberglødende Læber og tilhviskede hende de Ord, som hun Dag efter Dag havde ligget og ventet paa med al en febersygs fanatiske Fastholden ved en enkelt Tanke.

Længe sad han ved hendes Leje, og Ord efter Ord, Sætning efter Sætning maatte han gendrive og fornægte hele det Syn paa Liv og Død, som han gennem Strid og Kamp, gennem Tvivl og Sejr havde brugt Aar for at naa.

Men først da han tog hende i sine Arme og med en Stemme, der skælvede i den dybeste Bevægelse, sagde hende, at han, som hun, fuldt og fast troede og haabede paa et saligt Gensyn og et evigt Liv efter Døden, først da fik hendes stakkels forpinte Hjerter Ro; og med et lykkeligt Smil om de blege indfaldne Læber sank hun mat og kraftløs tilbage paa Puden.

Natten igennem vaagede han ved hendes Seng. Og i de stille, ensomme Timer, medens han sad og lyttede til den syges stønnende Aandedrag, gennemgik han Punkt for Punkt sin hele Handlemaade overfor hende, fra først de saas, til nu, de skiltes. Og det stod lysende klart for hans Tanke, at aldrig hverken kunde eller burde han have handlet anderledes!

Og da Morgenens kom, og hun med en sidste Tvivl i de dødsbløde Øjne bad ham om sammen med hende at nyde Sakramentet, da lod han uden Vaklen Præsten kalde, og

med hans velsignende Haand paa sit Hoved knælede han rolig og besluttet ved sin døende Hustrus Løje.

Men Dagen efter Begravelsen rejste han bort. Og fra Ulandet tilskrev han Præsten et Brev, hvori der blandt andet stod:

„.. og selv om jeg nu ogsaa ved min Hustrus Sygdom og Død var bleven Kristen, hvad beviste saa det?“

(1887.)
